

A l'Enric Castells, el meu rei "Melchor"

JORDI CURCÓ
HISTORIADOR I PERIODISTA
AGRUPACIÓ ILLERDENCA DE PESSEBRISTES

“Quan me mori suposo que em faràs un article dels teus...”, m’havia dit més d’un cop l’Enric Castells. La meua resposta era sempre la mateixa: “Oï i tant que te’l faré, si no encara em telefonaries per reclamar-me’l...”. L’Enric va morir el passat 30 de novembre i fins avui no veu la llum la meua recordança. He trigat per què volia dedicar l’article al meu rei “Melchor” i que millor fer-ho el dia de Reis, festa que ell, home de conviccions profundes, va viure sempre amb tanta unció i passió. També vaig pensar que potser seria adient deixar passar el dol dels primers dies, per tal de fer-ho amb el cor i els sentiments més asserenats.

Les festes de Nadal i Reis van ser sempre per l’Enric un dies intensos de vivències i emocions. Jo el recordo fet nervi en la redacció del *Diario de Lérida* d’aquells anys 80, on jo vaig exercir els meus anys de periodisme a la seva bora. Fou ell i el director Salvador Gené, els qui m’obriren les portes del diari que per a mi va ser una autèntica escola de vida, que va marcar el meu esdevenir professional.

La vigília de Nadal era costum publicar uns impressionats especials nadalencs, que es confeccionaven aleshores amb mestria artesanal d’impresora, emprant les antigues linotips amb les lletres de plom, il·lustrant les pàgines amb fotografies de Josep Gómez, Josep Porta i altres fotògrafs o gravats nadalencs d’en Miquel Roig, Víctor P. Pallarés i demés artistes lleidatans; adobat tot plegat amb la publicitat que gestionava l’Enric, mitjançant l’agència de publicitat Caravelle. La meua feina i encàrrec del “patró” –com ell amb sorna s’autoanomenava– era escriure de pessebres, nades, pastorets i com no, dels Reis Mags i de la “Cavalcata”, que per l’Enric era la “seua Cavalcata” (ho poso amb lleidatà).

Un clàssic de les edicions nadalencs del *Diari*, era un concurs de cartes que els infants escrivien a SSMM els Reis Mags, patrocinat per les desaparegudes Sederes Catalanes. L’infant guanyador rebia les joguines personalment del rei “Melchor”, és a dir de l’Enric. Quan la cavalcata dels Mags passava per davant de l’establiment al carrer Major, la carrossa s’aturava uns instants i ell baixava per lliurar els regals als nens guanyadors. Al dia següent el *Diari* publicava l’escena a primera pàgina, amb els infants guardonats pletòrics i un rei “Melchor” sempre emocionat.

Cada 5 de gener els nervis de l’Enric eren patents. Ell ho vivia amb tanta il·lusió o més que els infants, posant vida i passió al personatge del rei “Melchor”, fent-ho durant vint-i-cinc anys (1958-1996), fins que la Paeria va decidir rellevar-lo, per a que els triats per fer de rei en la Cavalcata fossin cada any diferents. Tot i entendre els motius, l’Enric no ho va pair mai, sempre es va sentir Rei “Melchor” (el normatiu Melchor no li agradava). Jo, com pels infants de la meua generació, sempre l’hem considerat el nostre, el “meu rei Melchor”. Tant és així, que un bon amic a l’assabentar-se del seu traspàs, va enviar-me un whatsapp amb aquestes paraules: “Jordi, el rei blanc de la nostra infància ens ha deixat. Animarà el Cel, segur!”. Nosaltres no vam conèixer altres “reixos” que el Mingo Mateo, el nostre rei negre i el que feia més patxoca; l’Eduardo Pascual, el nostre rei ros i el més discret i menys conegut; i

l’Enric Castells, el nostre rei blanc, el que feia els discursos, entrançable, proper, humà i màgic alhora.

Recordo com si fos ara la seva salutació des del finestral central del Palau de la Paeria, una vegada finalitzada la Cavalcata. A baix a la plaça tots els infants esguardàvem impacients la sortida dels Reis per saludar-los abans de tornar a casa. L’Enric cada any ens feia el mateix discurs i les mateixes preguntes: “Us heu portat bé amb els vostres pares? Heu fet els deures? Heu estudiat molt?...” I al final aquell “Adiós, adios, adios!!!”, amb les seves mans aixecades a l’infinet per saludar-nos a tots els de la plaça, imatge que tinc gravada per sempre més.

L’any 1998 l’Enric, ja que no podia fer de Rei, impulsà la

Jaume Magre, director de la col·lecció, va proposar-me per a fer la seva presentació en un acte celebrat en vigílies de Nadal a la recuperada sala del Casino Principal, plena de gom a gom. He rellegit el que vaig dir aleshores, referint-me entre altres aspectes, als nombrosos llibres que l’Enric ja havia publicat amb èxit de convocatòria en totes les presentacions: “...aquest “fenomen Castells”, aconseguix en les seves presentacions omplir la Fira, l’Auditori de “La Caixa”, el Saló de Plens de la Paeria i avui aquest sala del Casino. Quin és el secret que fa possible el miracle que tots i cadascun dels projectes de l’Enric tinguin ressò i el suport de molts que hi treballen? Crec que aquest secret es pot resumir en dos paraules: Amor i

Entusiasme. L’amor i estima per Lleida, amb l’entusiasme i il·lusió que no el deixa tranquil fins que aconseguix els seus propòsits, sense tenir por de fer-se pesat, si amb la seva actitud aconseguix el que ell vol”. Paraules que tot i que van ser dites fa just vint anys, s’escauen en aquesta recordança per actuals. Així era ell!

Fou aquella una Banqueta molt estimada per l’Enric, ja que en ella hi veia reflectida una vessant important del seu activisme ciutadà, quan l’any 1962 juntament amb altres lleidatans com en Llorenç Domingo, Josep Barahona o l’entrançable i enyorat Mn. Jaume Bertran, va fundar l’Agrupació Ilerdenca de Pessebristes per conservar i fomentar dues tradicions cristianes i populars de Lleida

com són el pessebre per Nadal i la Romeria dels Fanalets de Sant Jaume, al juliol. L’Enric se sentia molt seva l’Agrupació i no mancava mai al Pregó de Nadal a la Paeria, a la Jornada de Germanor, al lliurament de Premis dels Concursos de Pessebres, ni a l’Assemblea de socis... sempre present i sempre incitant iniciatives. Quantes vegades l’hem recordat aquests Nadals i quant l’hem trobat a faltar, per que a ell, d’una manera o altra, sempre el trobàvem en el nostre Nadal a Lleida.

Amic Enric, he complert amb el meu compromís de recordar-te amb un article. També he complert amb aquella recomanació que m’havies fet manta de vegades: “De tot això Jordi en tens que fer un llibre...!”. N’he fet una desena, res en comparança amb les desenes de publicacions teves que són avui el teu llegat bibliogràfic, a mena de regal immortal del Rei blanc a la nostra ciutat. Ara potser caldrà anar pensant entre tots en fer un llibre dedicat a tu i també seria just que un carrer o potser fins i tot una plaça de Lleida portés el teu nom, tu que tanta manta de vegades havies promogut per altres lleidatans aquest honor. Ara treballaves per aconseguir-ho pels teus bons amics i lleidatans també de soca-rel, el Dr. Fernando Boneu i el fotògraf Josep Gómez Vidal. Tu no l’has de tenir?

En aquesta diada de Reis, festa d’il·lusions i emocions, mentre pensem en tot això; només he pretès escriure la meua darrera carta al rei blanc de la meua infància, per a dir-li de tot cor: “... per tot el que has estat, has fet i ens has deixat. Gràcies Rei Melchor!”

FOTOS cedides per l’Arxiu Gómez Vidal / Els nostres Reixos Mingo Mateu, Eduardo Pascual i Enric Castells

creació de l’Associació dels Reis Mags de Lleida, de la qual en fou Secretari vitalici i ànima. El 2009 la Paeria edità el N. 37 de la col·lecció *La Banqueta* amb el títol *75 anys de la cavalcata de Reis Mags de Lleida*, impulsada i coordinada per ell mateix, amb l’ajut de l’amic Joan Bellmunt. El rei “Melchor” continuava regnant sense corona...

Aquest llibre havia tingut com a precedent l’any 1995 la publicació de *La Banqueta* N. 22, titulada *Nadal a Lleida*, també coordinat per l’Enric conjuntament amb un altre recordat lleidatà de soca-rel, el pintor Miquel Roig Nadal. Vaig viure de molt a prop la seva gestació, ja que per la meua implicació des de jovenet en l’Agrupació de Pessebristes, l’Enric va encomanar-me tot allò que feia referència al pessebre i el pessebrisme a Lleida. Tanmateix, el recordat